

mnívá-li se stěžovatel, že má nárok na snížení pachtovného podle předpisů občanského zákoníka, nanejvýš podle §§ 1104 a 1105, jak v dovolacím rekursu tvrdí, je mu zůstaveno, by tento svůj domnělý nárok uplatňoval pořadem práva.

Čís. 4128.

Uznání práva služebnosti na přítok soukromé tekoucí vody a vkladu služebnosti té do veřejných knih lze se domáhati pořadem práva.

Držba práva, čerpatí vodu, jest zde jen tehdy, když toto právo je požadováno jako právo a odpůrcem trpěno jako povinnost. K nabytí držby jest třeba umělého zařízení, z něhož by byla zřejmou vůle oprávněných.

(Rozh. ze dne 9. září 1924, Rv I 711/24.)

Žalobě domáhající se uznání práva služebnosti přítoku vody z pramene, vyvěrajícího na pozemku žalovaných, a zřízení listiny, schopné ku vkladu služebnosti, bylo vyhověno oběma nižšími soudy, ježto žalobci nabyli sporného práva služebnosti tím, že po dobu vydržecí užívali vody, tekoucí po dobu vydržecí stružkou do studánky u dvorce žalobců.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Zmatečnost rozsudků i předcházevšího jim řízení (§§ 503 čís. 1 c. ř. s. a 477 čís. 6 c. ř. s.) vytyká dovolání bezdůvodně, neboť žalobci nedomáhají se žalobou práva k obecnému užívání vody, jaké mají na mysli §§ 10 odstavec druhý a šestnáctý zem. zák. vodního pro Čechy ze dne 28. srpna 1870 čís. 71 z. zák., nýbrž uznání práva služebnosti na přítok soukromé, tekoucí vody a vkladu služebnosti té do pozemkových knih. Jedná se zde o právo soukromé, odůvodněné titulem soukromoprávním, vydržením na základě více než 30letého držení (žaloba confessorní § 523 obč. zák.). Jde o nárok soukromoprávní, zakládající se v poměru práva soukromého a nikoli o nárok, opřený o právo veřejné, jaký tane na mysli § 75 zem. vodního zák. pro Čechy (§§ 83, 88, 89, 94 a 102 téhož zák. Srv. Randa, Öster. Wasserrecht 3. vyd. § 10, Právník: Wasserrechtliche Kompetenzfragen str. 39, Spory o příslušnost II. str. 210 a rozh. rak. říš. soudu ze dne 27. října 1876, čís. 235 a 236). Oprávněnosti nelze však upřítí dovolacímu důvodu nesprávného posouzení věci po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). k vydržení práva nestačí pouhá detence, nýbrž potřebí jest držby práva, to jest výkonu práva ve vlastním jméně (§ 312 obč. zák.). K tomu stačí výkon obsahu práva jako práva. Držba práva, čerpatí vodu, jest zde tehdy, když toto právo je požadováno a odpůrcem je trpěno jako povinnost (srv. Ger. Zeitung r. 1863 str. 47). V pouhém přítoku vody z louky žalovaného přirozenou struhou přes cestu a louku velkostatku do studánky na sousední louce velkostatku nelze spatřovati výkon práva ani držbu práva žalobců na přítok vody do oné cizí studánky; k nabytí držby práva jest potřebí vý-

konu práva jakoby práva, tedy potřebí jest umělého zařízení (§ 497 obč. zák.), z něhož by byla zjevnou dotyčná vůle žalobců, vykonávati obsah práva služebnosti na přítok vody do studánky, z níž vodu čerpali přísluší žalobcům právo, jak tito tvrdí. Nesporno jest, že voda, kterouž je ona cizí studánka napájena, teče neumělou, přirozenou strouhou po louce žalovaného, že žalobci na louce nemají a nikdy neměli nějakého umělého zařízení, pomocí jehož by byli sváděli vodu z louky do studánky; není proto prokázáno, že žalobci vzhledem k louce žalovaného vykonávali obsah práva, jehož uznání se domáhají, že osvědčili nějakým způsobem výkon práva služebnosti, jakožto svého práva. Když tomu tak, nelze tvrditi, že byli v držbě práva na přítok vody, v držbě služebnosti, již se domáhají a nelze proto ani tvrditi, že služebnost tu po 30 let drželi a tudíž držením po tu dobu trvajícím vydrželi. Okolnost, že voda do studánky po více než 30 let přitékala strouhou z louky žalovaného, není ještě sama o sobě výkonem nějakého práva na přítok vody, není osvědčením nějakého soukromého práva na straně žalobců, z čehož by se dala vyvozovati jich vůle, vykonávati ono právo pro sebe jako soukromé právo. Z uvedeného plyne, že žalobci neprokali hlavní podmínku držby a tudíž i vydržení práva služebnosti na přítok vody z louky žalovaného do studánky, z níž vodu čerpali, totiž, že právo na přítok vody vykonávali jakoby své právo (srv. Randa, Besitz 4. vyd. str. 670) a nenabyli tudíž a ani nemohli nabýti služebnosti tvrzené vydržením, byť i vodu z cizí studánky čerpali po více než 30 roků a není tudíž jich žalobní nárok na uznání a knihovní vklad oné služebnosti oprávněn a zdůvodněn; proto nebylo lze mu dáti průchodu.

Čís. 4129.

I smluvního zástavního práva ku spořitelním vkladům lze nabýti jen odevzdáním spořitelní knížky.

(Rozh. ze dne 9. září 1924, Rv I 798/24.)

Žaloba proti úpadkové podstatě o uznání oddělovacího práva ku spořitelnímu vkladu byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání nemá pravdu tvrdíc, že odvolací soud věc po právní stránce posoudil mylně. Dovolací soud naopak schvaluje právní názor odvolacího soudu, že vzhledem k ustanovením §u 296 ex. ř. a §§ů 451 a 452 obč. zák. k nabytí zástavního práva bylo zapotřebí hmotného odevzdání spořitelní knížky. Poukazuje-li dovolání k tomu, že předmětem zástavního práva není zde věc movitá, nýbrž pohledávka proti spořitelně, a že proto ustanovení §§ů 451 a 452 obč. zák. v úvahu nepřicházejí a že stačí pouhé prohlášení, pokud se týče srovnalá vůle stran, by právo zástavní bylo zřízeno, přehlíží, že pohledávku na vydání vkladu nebo jeho částky proti záložně uplatňovati, pokud se týče vydání vkladu nebo jeho